

El Punt 26/01/2007

> La darrera croada

Ernest Marcos reivindica en el seu darrer llibre un Jaume I expert en política internacional

AINA VIVES



L'estiu de 1269 el rei Jaume I va reunir a Barcelona un exèrcit d'uns 2.500 homes, entre cavallers, ballesters i peons, i es va embarcar en una aventura que havia de ser la culminació de tota una vida dedicada a combatre els musulmans. Tres dies després de salpar, quan l'estol català tot just començava a solcar la mar de Sardenya, una terrible tempesta, la més espantosa que el Conqueridor va viure mai, va dispersar les naus per tot el golf de Lleó. Vint-i-un vaixells de la flota catalana van aconseguir arribar al seu punt de destinació, el port palestí de Sant Joan d'Acre, la capital del Regne croat de Jerusalem. Malauradament, la nau del rei no va superar el fort onatge i es va veure obligada a atracar al port occità d'Aigüesmortes. El projecte inacabat va esdevenir un malson per al rei català, que el va torturar els anys que li restaven de vida.

Ara quan manca una setmana perquè es commemori l'any del vuitè centenari del rei, nascut a Montpeller el 2 de febrer de 1208, el doctor en bizantinística i filologia neogrega Ernest Marcos Hierro (Barcelona, 1963) retorna a aquest episodi tràgic per arrancar l'«espina entre les roses del seu regnat» (així va definir l'empresa l'historiador Francesc Carreras Candi). El professor de filologia grega de la Universitat de Barcelona reivindica en el llibre *La croada catalana. L'exèrcit de Jaume I a Terra Santa* (L'Esfera dels Llibres) la «gran aventura política» de Jaume I: «Un gest precursor del diàleg entre civilitzacions.»

El rei català va ser l'únic monarca occidental que va gosar aliar-se amb dos sobirans que l'Europa cristiana es mirava amb horror i desconfiança: el «tàrtar pagà» l'il-khan Abaqa de Pèrsia, besnét del terrible Gengis Khan; i «l'heretge ortodox» Miquel VIII Paleòleg, l'emperador de Bizanci que havia foragitat del tron de Constantinoble un parent seu encengant-lo. «Aquest mestre consumat de la diplomàcia, coneixedor de la geopolítica del pròxim orient» –així el va definir Ernest Marcos– va arriscar la seva vida i va desafiar els estrets marcs ideològics del seu temps per enfrontar-se a la potència islàmica més poderosa del món, el sultanat mameluc d'Egipte.

L'autor comenta que amb la posada en escena d'aquesta «idea genial», el rei que va posar límits als Països Catalans volia «emular Sant Lluís». Vint anys enrere, Lluís IX de França va intentar sense èxit derrotar els mamelucs. «Jaume I va considerar que enfrontant-se amb mongols i bizantins s'assegurava el triomf», afegeix l'escriptor. «És probable que també pensés que podria conquerir terres per als seus fills i per a la Corona d'Aragó.»

Un altre «possible» objectiu era «avançar-se a Sant Lluís», i evitar així que el monarca francès acabàs desviant la seva croada cap a Tunis. La Corona d'Aragó mantenia interessos polítics i econòmics amb el regne hàfsida. Per aquest motiu, Jaume I es va embarcar la tardor de 1269 mentre que Lluís IX va fer salpar la primavera de 1270. Aquest darrer fet porta l'escriptor a qüestionar la veritable intenció de Lluís de França.

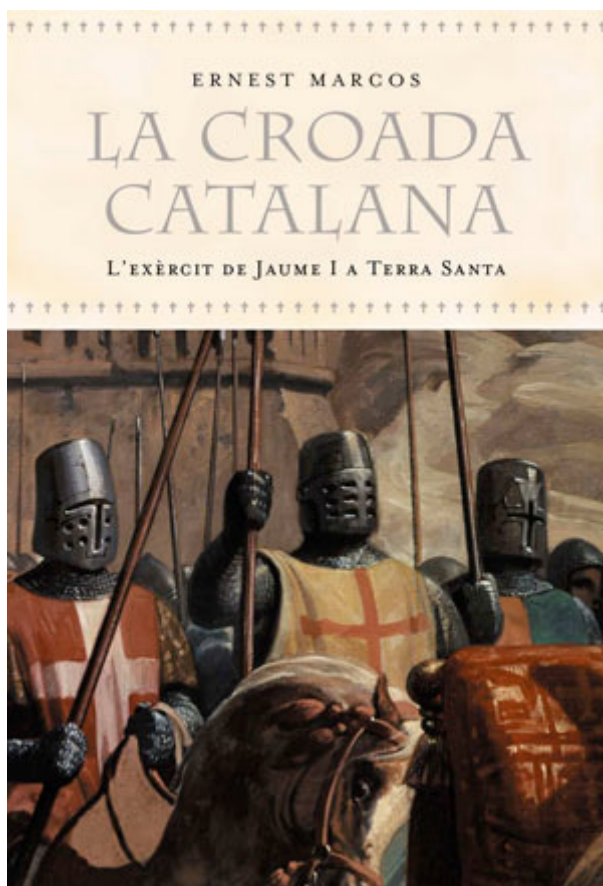
Ernest Marcos considera l'empresa del monarca francès com «una autèntica guerra de conquesta que no té res a veure amb els ideals de les croades». Per aquest mateix motiu assegura que «la nostra hauria de ser considerada com l'última croada, l'última gran iniciativa empresa per salvar els enclavaments cristians del Pròxim Orient». Així, «la croada de Jaume I assenyalava la fi de les veritables croades», no pas la francesa.

.....

l'esfera  dels llibres

La croada catalana

Ernest Marcos



Edició:

Catalana

Preu:

20,00 € / 3.328 ptes.

Pàgines:

256

ISBN:

849734538X

EAN:

9788497345385

Código de barras:

82009

Data:

23/1/2007

Col·lecció:

Història

Format:

16x24

Coberta:

TD+scta

Subtítol: **L'exèrcit de Jaume I a Terra Santa**

SINOPSI:

Ara, quan s'apropa la commemoració del vuitè centenari del rei, nascut a Montpeller la nit de la Candelera de l'any 1208, trobem oportú de retornar a la croada de Jaume I a Terra Santa, a aquest episodi mig oblidat de la seva vida per explicar-lo de bell nou en el seu context històric global i analitzar-lo així en conseqüència, no com el capritx isolat d'un sobirà envellit, sinó com un esdeveniment crucial de la política internacional de la segona meitat del segle XIII.

El seguiment d'aquesta història ens portarà a escenaris molt llunyans. Anirem de Karakorum, la capital de l'Imperi mongol, fins al petit monestir d'Horta, on Jaume d'Aragó s'acomiadà commogut dels seus plorosos parents abans de marxar a Terra Santa. Evocarem també les fredes estepes del Kiptxac on els mercenaris caçaven els futurs esclaus mamelucs, el xafogós campament de Tunis en què moriren a centenars els croats francesos, el castell muniquès on el jove Conradí somniava a recuperar el regne perdut dels seus avantpassats i la fortalesa aïllada d'Àsia Menor en què llanguia empresonat un petit emperador eixorbat.

També ens farà conèixer, a banda de Jaume I, personatges d'una talla inigualada, potser tal vegada inigualable, fills d'una època convulsa i curulla de prodigis: orgullosos col·leccionistes de corones com Carles d'Anjou i Alfons X de Castella; usurpadors sense escrúpols i alhora magnànims com Miquel VIII Paleòleg i Baibarsd'Egipte; bastards reials cobejosos d'honors i reconeixement com Manfred de Sicília i Ferran Sanxis de Castre; sobirans famosos per llur presumpta bona voluntat com Lluís de França i Abaqa de Pèrsia; i clergues venjatius i amargats com el papa occità Climent IV. Tots ells jugaren en l'espai de deu anys una partida apassionant en el tauler de la diplomàcia internacional en què es dirimien simultàniament els destins de Terra Santa, Bizanci i Sicília.

Ernest Marcos



BIBLIOGRAFIA:
La croada catalana
Almogàvers

PERFIL:

Ernest Marcos Hierro (Barcelona, 1963) és professor titular de Filologia Grega de la Universitat de Barcelona, llicenciat en Filologia Clàssica i doctor en Bizantinística i Filologia Neogrega per la Ludwig-Maximilians Universität de Munic (Alemanya). Especialitzat en l'estudi de les relacions bizantinocatalanes en l'època medieval, ha publicat el llibre *Die byzantinisch-katalanischen Beziehungen im 12. und 13. Jahrhundert unter besonderer Berücksichtigung der Chronik Jakobs I. von Katalonien-Aragon* (Munic, 1996) i diversos capítols de llibres i articles sobre aquesta qüestió en revistes d'història. És autor del llibre *Almogàvers. La història* (Barcelona, 2005). Ha impartit també conferències sobre la croada de Jaume I a Terra Santa en cursos acadèmics a Barcelona, Girona, València i Madrid. Actualment imparteix la docència de Grec Modern a la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona.

© L'esfera dels llibres, S.L.

Via Laietana 21, 3r D. 08003 Barcelona.

Telèfon: 933 01 13 24. Fax: 933 01 23 92. e-mail: esfera@esferallibres.com